

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มีสาระสำคัญที่ให้ประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง ๔ ประการ คือ

๑. คัดกรอง ส่งเสริม ขยายสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนอย่างเต็มที่
๒. ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ และเพิ่มอำนาจประชาชน
๓. การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรม และจริยธรรม
๔. ทำให้องค์กรตรวจสอบมีความอิสระ เข้มแข็ง และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑. การคัดกรอง ส่งเสริม และการขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่

- ๑.๑ **เพิ่มประเภทสิทธิและเสรีภาพให้มากขึ้นกว่าเดิม** ซึ่งมากกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิทธิและเสรีภาพที่เพิ่มขึ้น อาทิ
- ๑) คัดกรองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ถูกละเมิด
 - ๒) ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง
 - ๓) สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนได้รับการคุ้มครองอย่างไม่เคยมีมาก่อน ไม่เพียงแต่ห้ามปิดกั้นการสื่อมวลชนเท่านั้น ยังห้ามแทรกแซงสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสาร รวมทั้งห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของกิจการหรือเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการสื่อมวลชนด้วย เพื่อป้องกันการใช้อำนาจสื่อมวลชนเพื่อประโยชน์ของตนเอง
- ๔) ประชาชนได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๑๒ ปีโดยเท่าเทียมกัน
- ๕) เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวได้รับสิทธิเพิ่มขึ้นในการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
- ๖) บุคคลที่ไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐเป็นครั้งแรก
- ๗) ขยายสิทธิชุมชน การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน ชุมชนมีสิทธิที่จะฟ้ององค์กรของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิชุมชน
- ๘) ในการทำหนังสือสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งหลายที่มีผลกระทบต่อประชาชน รัฐจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน และต้องแก้ไขเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการลงนามในหนังสือสัญญาอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม
- ๙) ให้สิทธิประชาชนเป็นครั้งแรก โดยกำหนดให้ ๕๐,๐๐๐ คนเข้าชื่อเพื่อเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้

๓) มีหมวดการเงิน การคลัง และงบประมาณขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เพื่อมิให้รัฐบาลใช้จ่ายเงินอย่างไม่มีความวินัยการเงินและงบประมาณ และรายจ่ายงบกลางกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์และต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นด้วย

๔) กำหนดให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เพื่อมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม

๕) ห้ามควมรวมพรรคการเมืองในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรยังไม่สิ้นสุดลง เพื่อป้องกันการเกิดเสียงข้างมากอย่างผิดปกติในสภา

๒.๓ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอิสระจากการครอบงำของพรรคการเมือง เพื่อทำหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชนได้อย่างเต็มที่ โดยกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอิสระจากมติพรรคการเมืองในการตั้งกระทู้ถาม การอภิปราย และการลงมติในการอภิปรายไม่วางใจ

๒.๔ ให้สมาชิกวุฒิสภาลดจากอิทธิพลของพรรคการเมืองอย่างแท้จริง

๒.๕ ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแทรกแซงข้าราชการประจำ

๓. ทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม
(เดิมสิ่งที่ขาดหายไปในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐)

๓.๑ บัญญัติหมวดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดโทษ การฝ่าฝืนมาตรฐานจริยธรรมที่ร้ายแรงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นำไปสู่การถอดถอนออกจากตำแหน่ง

๓.๒ กำหนดมาตรการเพื่อไม่ให้มีผลประโยชน์ทับซ้อนทางการเมือง โดยกำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นของบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติซึ่งครอบคลุมถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

๓.๓ การแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความเข้มข้นขึ้นไปถึงทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น การแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจะต้องเปิดเผยให้แก่สาธารณชนทราบ เช่นเดียวกับของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

๓.๔ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีพ้นตำแหน่ง ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้จำคุก แม้จะมีการรอกการลงโทษก็พ้นจากตำแหน่ง

= = = = =

**๓.๕ ห้ามประธานสภา รองประธานสภา นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีดำเนินการ
ในลักษณะที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน**

๑) ประธานสภาและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรในระหว่างดำรงตำแหน่งจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองมิได้

๒) นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ห้ามมิให้ออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่หรือการมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น

๔. ทำให้องค์กรตรวจสอบมีความอิสระ เข้มแข็ง และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**๔.๑ ปรับปรุงระบบการสรรหาองค์กรตรวจสอบเพื่อให้มีความอิสระและเหมาะสมกับบทบาท
อำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรอย่างแท้จริง**

๔.๒ ปรับปรุงอำนาจหน้าที่และระบบการทำงานขององค์กรตรวจสอบให้ดียิ่งขึ้น

๑) ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับฟ้องโดยตรงในเรื่องที่ประชาชนถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพได้

๒) ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือยื่นด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

๓) ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถหยิบยกเรื่องที่เกิดความเสียหายต่อประชาชนโดยรวมขึ้นพิจารณาได้โดยไม่ต้องมีการร้องเรียน

๔) ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถเปิดอภิปรายนายกรัฐมนตรีได้ง่ายขึ้น โดยใช้เสียงเพียง ๑/๕ และรัฐมนตรี ๑/๖ หรือเมื่อครบ ๒ ปี ในกรณีเสียงไม่ถึงก็สามารถเปิดอภิปรายได้ด้วย นอกจากนี้ ยังกำหนดให้สามารถอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีที่หลบการอภิปรายไม่ไว้วางใจโดยไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอื่นได้

๔.๓ จัดให้มีระบบการตรวจสอบการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๑) การให้ใบเหลือง ใบแดง ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในกรณี ส.ส./ส.ว. สามารถอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้ ส่วนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค

๒) ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

